

QUÈ LLUNY SÓN AQUELLS DESEMBRES CONGELATS!

Per Nadal, la diferència més notable que troba un català acabat d'arribar a l'Argentina, respecte a la seva terra, és, sense cap mena de dubte, el clima. Al desembre, a Buenos Aires, les temperatures màximes solen passar els trenta graus, de tal manera que resulta una mica difícil de creure que hom es troba als darrers dies de l'any. Amb tot, la gent del país celebren la festa, si fa no fa, com se celebra a l'hemisferi nord. El pes de la tradició dels immigrants europeus ha estat més feixuc que no pas el clima i, així, s'han anat conservant els rituals adients a aquestes diades, per bé que tot sofrint les transformacions pròpies de l'època moderna i de la transculturació: les emissores de ràdio no paren de passar cançons natalenques en anglès, com ara "Jingle Bells" o bé "villancicos" en argentí, però amb ritme de "chacarera"; a les cases s'hi poden veure a través de les finestres els arbres artificials guarnits amb llumets intermitents de colors, boles metal·litzades i neu de cotó (made in Taiwan); als supermercats i a les adrogueries hi fan aparició els torrons (en general, de cacauet en comptes d'ametlles) i el xampany (en general, sidra embotellada com els cerves), així com les nous i les avellanes (que són importades i costen un ronyó); en algun aparador, un minso pessebre molt sui generis o "Papás" Noel i campanetes; als grans magatzems, uns reis de carn i ossos reben les cartes que la mainada els lliura (si bé aquest costum es va perdent perquè, degut a la crisi econòmica, també es van perdent els grans magatzems).

El desembre és, a l'Argentina, un mes de transició. S'acaben les classes i, mentre els caganers es preparen per a les vacances, els estudiants universitaris van de cul amb els examens. Molta gent, quan arriba el Nadal, ja són a la vora del mar i en comptes d'anar a adorar l'Infant nu a l'establia, adoren el sol a la platja gairebé tan nus com l'Infant.

La festa grossa, l'àpat pantagruèlic, se sol fer la nit de Nadal i no pas el dia de Nadal al migdia, com és costum a casa nostra, car d'aquesta manera, aprofitant la fresca nocturna, la gent endrapen com a lladres

menges d'alt poder calòric, arriscant-se a fer un pet com una gla, tot ad majorem Dei gloriam. Alguns anys, aquesta nit es presenta amb temperatures hivernals, i aleshores els nostres compatriotes tenen l'oportunitat d'evocar les catalanesques escudelles amb carn d'olla i sopa de galets que solien fumejar a les taules d'aquells per als quals els pobres ("I tan pobres com som!") només eren un record..., mentre Jesús se'ls mirava, un moment, a l'hora de les postres, i es posava a plorar.

Tanmateix, lluny del terror, en aquesta diada (com en d'altres festes tradicionals), tot sentint l'esclat dels coets i de les piules (com per Sant Joan i Sant Pere al nostre país), no és estrany que hom se senti una mica enyorat i, bo i passant per alt aquella dita tan nostra que fa: "Per Nadal cada ovella al seu corral", procuri de buscar l'escalf de la llar catalana en la companyia dels familiars o amics de la mateixa nissaga, per tal de compartir la taula i poder fer un brindis i cantar en aquesta llengua nostra tan maltractada. Aleshores, els veïns argentins deixaran de fer tabola per escoltar el cor de veus que entona, potser no massa afinadament, una vella cançó d'un poble també molt vell, del qual res no en sap, que brega i brega sense defallir mai per no morir, una cançó que diu: "El vint-i-cinc de desembre, fum, fum, fum..." o aquella altra que fa: "El desembre congelat..."

I llavors, tots, els cantaires catalans i els oïdors que no entenen els aspres mots, sentiran que un calfred els fa estremir, a desgrat dels trenta i tants graus de temperatura, d'una fonda i intensa emoció...

Jordi Arbonès

Obra Cultural Catalana
de Buenos Aires

Guido Spano 626
1876 BERNAL (Buenos Aires)
República Argentina